

SIVISTYS- JA HYVINVOINTIKESKUS

Vastuuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja

Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2019

Tilojen kunto- ja sisäilmahaasteet johtivat tilojen käyttömahdollisuuksien vähenemiseen ja toiminnan uudelleen organisoimiseen. Lisäksi kansalaisopiston tiloja koskevaa selvitystä on aloitettu laatia.

Kaksi uutta koulua (Forsby skola/Koskenkylän koulu ja Lovisavikens skola) valmistui ja Harjurinteen koulu remontoitiin.

Kaupungin talouden heikkeneminen vaikutti siihen, että yksittäisten selvityspyyntöjen määrä lisääntyi huomattavasti varsinkin palveluverkkotarkastelun osalta. Keskuksen oli loppuvuodesta pikaisesti valmistettava eri vaihtoehtoskenaarioita talousarvion osalta.

Toisen asteen koulutuksen kanssa lisättiin yhteistyöneuvotteluja ja lukion ja ammatillisen yhteiskoulutuksen avulla haettiin lisää opiskelijoita Loviisaan.

Kansalaisopistojen hallinnollinen yhdistymisprosessi yhdeksi kansalaisopistoksi toteutui.

Siivous- ja ruokapalvelut aloitti 1.1.2019 toimintansa sivistys- ja hyvinvointikeskuksen alaisuudessa.

Harjurinteen koulun vanha liikuntasali oli pois käytöstä eikä sitä voitu käyttää. Harjurinteen koulun uutta salia ei voi käyttää ylioppilaskirjoitusten aikana. Valintatalon kiinteistöä käytettiin liikuntatilana.

Ohjaamon toiminta oli uutta. Haasteena oli saada toiminta nuorille merkitykselliseksi.

12 uusmaalaisen kunnan kirjastot kuuluvat Helle-kirjastoihin ja ne ottivat käyttöön Koha-kirjastojärjestelmän. Kirjakuljetukset kuntien välillä ovat sujuvia.

Eri hankkeisiin osallistuttiin aktiivisesti.

Museon kävijämäärä moninkertaistui.

Julkisen liikenteen väheneminen vaikeutti muun muassa opiskelijoiden liikkumista Loviisaan ja Loviisasta. Kaupungin henkilökuljetuksista tehtiin selvitystyö ja tämän pohjalta suunniteltiin koko kaupunkia koskevaa kuljetusten yhdistämistä keskusten välisenä yhteistyönä.

Riskianalyysi

Koko keskuksen yhteinen riskiarvio:

Tilojen kunto ja sisäilmaongelmien ehkäisy

Tilojen kuntoa ja sisäilmaongelmien ehkäisyä koskien järjestettiin lähes kuukausittain seurantatyöryhmän, kohdekohtaisten työryhmien tai koordinaatiotyöryhmän kokoontumisia.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 2019

Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen tuloslaskelma

Keskuksen kaupunginvaltuustoon nähden sitova määräraha on ulkoinen toimintakate.

Sivistys- ja hyvinvointikeskus

	TALOUSARVIO 2019	TALOUSARVIO MUUTOKSET	TA 2019 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILINPÄÄTÖS 2019	POIKKEAMA
Myyntituotot	6 012 523	0	6 012 523	6 197 100	-184 577
Maksutuotot	933 500	0	933 500	1 078 571	-145 071
Tuet ja avustukset	501 597	0	501 597	759 804	-258 207
Vuokratuotot	228 230	0	228 230	227 840	-49 610
Muut toimintatuotot	18 975	0	18 975	110 350	-91 375
Toimintatuotot yhteensä	7 694 825	0	7 694 825	8 423 665	-728 840
<i>joista sisäiset</i>	4 946 644		4 946 644	5 029 308	-82 665
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	-22 459 858	0	-22 459 858	-22 493 400	33 542
Palveluiden ostot	-6 686 242	0	-6 686 242	-6 490 367	-195 874
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 967 155	0	-1 967 155	-1 912 941	-54 214
Avustukset	-1 318 000	0	-1 318 000	-1 031 714	-286 286
Muut toimintakulut	-8 738 778	0	-8 738 778	-8 294 828	-443 951
Toimintakulut yhteensä	-41 170 033	0	-41 170 033	-40 223 251	-946 782
<i>joista sisäiset</i>	-11 029 598	0	-11 029 598	-10 712 921	-316 677
Toimintakate	-33 475 208	0	-33 475 208	-31 788 078	-1 687 130
<i>joista sisäinen</i>	-7 932 499	0	-7 932 499	- 5 683 612	-399 342
Toimintakate ulkoinen	-27 392 254	0	-27 392 254	-26 115 973	-1 276 281
Poistot ja arvonalentumiset	-403 201		-403 201	-437 701	34 500
Kustannuslaskennalliset erät					

Toimintatuottojen toteutuminen

Keskuksen toteutuneet ulkoiset toimintatuotot ylittivät budjetoidun noin 646 000 eurolla. Vuoden 2019 aikana sivistys- ja hyvinvointikeskus käytti noin 674 000 euroa ulkopuolista rahoitusta erilaisiin hankkeisiin ja kehittämistoimintaan. Summa ylitti budjetoidun noin 208 000 eurolla. Suurimmat summat myönnettiin seuraaville hankkeille: koulutuksen tasa-arvohankkeet, ”Sikta mot stjärnorna–Kurkota tähtiin” -hanke, etsivä nuorisotyö, varhaiskasvatuksen positiivisen diskriminaation edistämishanke, osallistuminen viisivuotiaiden lasten maksuttoman 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen kokeiluun, koulujen kerhotoiminta, tutoropettajatoiminta, Loviisan vierasateljeetoiminta ja Sibeliuspäivien järjestäminen sekä Erasmus-hankkeet.

Ulkoiset myyntituotot ylittyivät noin 155 000 eurolla. Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kotikuntakorvaukset olivat budjetoitua suuremmat.

Maksutuottoja kertyi noin 145 000 euroa arvioitua enemmän. Varhaiskasvatuksen osuus tästä oli suurin, 96 000 euroa, ja johtui liian varovaisesta budjetoinnista. Myös aamu- ja iltapäivätoiminnan, vapaan sivistyksen ja vapaa-aikatoimen maksutuotot ylittivät budjetoidun.

Myös muut toimintatuotot ylittivät budjetoidun 88 000 eurolla. Kaupunki laskutti eteenpäin Kevan laskut Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän vuoden eläkemenoperusteisista maksuista ja osa kirjaston kirjoista on ostettu testamenttivaroilla. Vastaava summa merkittiin kirjanpidossa muuksi tuotoksi.

Toimintakulujen toteutuminen

Sivistys- ja hyvinvointikeskus pysyi kaupunginvaltuuston hyväksymässä talousarviossa. Keskuksen toteutunut ulkoinen toimintakate alitti budjetoidun noin 0,8 miljoonalla eurolla. Toimintatuottoja kertyi budjetoitua enemmän ja ulkoiset toimintakulut alittivat budjetoidun noin 630 000 eurolla. Suurimmat määrärahasäästöt kohdistuivat avustuksiin (noin 286 000 euroa), palveluiden ostoihin (noin 181 000 euroa) ja muihin toimintakuluihin.

Yksittäisistä menoeristä suurimmat euromääräiset säästöt olivat lasten kotihoidon tuissa ja kuntalisissä, leasingvuokrissa, kalustomäärärahoissa koska kaupungin taloudellisen tilanteen takia keskus ohjeisti yksiköitä säästämään, matkustus- ja kuljetus- sekä oppilaskuljetuskustannuksissa. Keskuskeittiön elintarvikemäärärahat ja keskuksen työvoiman vuokrauskustannukset ylittivät budjetoidun.

Sisäisistä kustannuksista ruokapalveluiden kustannukset ylittivät budjetoidun. Kustannuksissa on huomioitu sekä poistoja että sisäisiä vyörytyseriä.

Henkilöstökulujen toteutuminen

Henkilöstökulut ylittivät budjetoidun noin 34 000 eurolla. Ylitys johtui jaksotetuista palkoista ja sivukuluista, jotka yhteenlaskettuna olivat noin 308 000 euroa. Suurin osa summasta johtuu kikyyn poistumisesta lomarahasta.

Keskuksen sairauspoissaolot kasvoivat 939 työpäivällä verrattuna vuoteen 2018. Sairauspoissaolot olivat työpäivissä laskettuna 6 789. Kasvu johtui ruoka- ja siivouspalveluiden siirtymisestä sivistys- ja hyvinvointikeskukselle. Hallinto ja kehittäminen -vastuualueen, johon ruoka- ja siivouspalvelut kuuluu, sairauspoissaolopäivät kasvoivat 1 413 työpäivällä. Koulutuksen vastuualueen sairauspoissaolopäivät vähenivät 664 päivällä. Muiden vastuualueiden sairauspoissaolot kasvoivat vähän.

Keskus arvioi vuoden aikana kriittisesti rekryointitarpeitaan. Pääsääntöisesti sijaisia ei palkattu ei-lakisääteisiin palveluihin, kuten hallintoon ja hyvinvoinnin palveluihin. Ruoka- ja siivouspalveluissa pyrittiin hoitamaan sijaisuudet sisäisin järjestelyin. Uutta hyvinvointipäällikön virkaa ei täytetty. Usean rekryointiyrityksen jälkeen jätettiin kolmas koulupsykologin tehtävä täyttämättä. Varhaiskasvatuksessa jätettiin työtehtäviä täyttämättä 1.8.2019 alkaen muun muassa eläköitymisten yhteydessä.

Avaintavoitteiden toteutuminen vuonna 2019

Kaupunkistrategiasta ja toiminnan painopisteistä johdetut, kaupunginvaltuustoon nähden sitovat avaintavoitteet vuodelle 2019 ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen toiminnan painopisteet:

Työpaikkojen määrä kasvaa 50 kpl ja työttömyys vähenee yhdellä prosenttiyksiköllä.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta / Mittari	Vastuualue-tason avaintavoitteet (lautakunta-taso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuu-lautakunta /-henkilö	TOTEUMA 2019
Lisäämme kaupungin vetovoiman mainostamista.	Näkyvyys valtakunnallisessa mediassa: on näkynyt/ ei ole näkynyt.	Toisen asteen koulutus tukee paikallisia yrityksiä. Työvoiman saanti paranee.	Lukioiden yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa lisätään. Toisen asteen ammatillista koulutusta suunnitellaan vastaamaan työelämän tarpeita.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä kaupungin-hallitus, sivistys- ja hyvinvointi-johtaja	Kaupungin, Careerian ja Praktikumin johdon kanssa pidettiin säännöllisiä tapaamisia, kehitettiin yhteisiä koulutuksia, haettiin syksyllä opiskelijoita Loviisaan ja haettiin KOPA-rahoitusta yhdessä lukioiden kanssa. Tavoite on toteutunut osittain.
		Kaksikielisten palvelujen tarjoaminen.	Sivistyskeskuksen kaikissa palveluissa kaksikielisyys nähdään mahdollisuutena.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt	Esimerkiksi erikieliset toimipisteet ovat harjoittaneet yhteistyötä, palvelut on tarjottu molemmilla kielillä sekä rekryointi-ilmoitukset ja lehtiartikkelit ovat olleet molemmilla kielillä. Tavoite on toteutunut.
		Uusien puukoulujen rakentaminen.	Rakennamme koulut niin, että tiloja voidaan hyödyntää sekä nuoriso-, ilta-, koulutus-, kokous- että seminaari-toiminnassa.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit	Syksyllä valmistuneet kaksi koulua soveltuvat hyvin monipuoliseen toimintaan, kuten myös ilta-, koulutus-, kokous- että seminaaritoimintaan. Tavoite on toteutunut.

		Liikkuva koulu -hankkeen mahdollisuuksien hyödyntäminen.	Koulut ja vapaa-aikatoimi organisoivat ja toteuttavat yhdessä Liikkuva koulu -hanketta. Mahdollisuuksia liikkua koulunpäivän aikana lisätään.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt	Keväällä järjestettiin monia yläkoululaisten ja esikoululaisten liikuntatapahtumia sekä opettajakoulutus. Hankerahoitus päättyi kesäkuuhun. Toiminta jatkuu. Liikkuva opiskelu on käynnistynyt. Tavoite on toteutunut.
		Utelias luokka -hankkeen toteuttaminen.	Koulut ja kulttuuritoimi organisoivat ja toteuttavat yhdessä Utelias luokka hanketta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt	Hanke huipentui oppilaiden yhteisnäyttelyyn. Näyttelyn avajaiset pidettiin 3.4.2019. Näyttely oli avoinna 27.4.2019 asti. Tavoite on toteutunut.
		Osa päiväkodeista saa uudet houkuttelevammat nimet.	Nimikampanja johon kuntalaiset saavat osallistua. Uudet nimikyltit rakennuksiin sekä tieristeyksiin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhais-kasvatus-päällikkö	Päiväkotien nykyiset nimet säilyvät, kunnes saadaan pysyviä ratkaisuja keskustan alueen tilaongelmiin. Tavoite ei toteutunut.
		Kyläkoulujen tunnetuksi tekeminen.	Loviisan kaupungin tekemää, valtakunnan valtavirrasta poikkeavaa päätöstä panostaa kyläkouluihin keskittämisen sijaan hyödynnetään kaupungin viestinnässä. Kylien omaleimaisista oppimisympäristöistä kertovia tarinoita tuotetaan, julkaistaan ja levitetään.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta ja koulutus-päällikkö	Kouluilla on tammikuusta 2019 alkaen näkyvät kyltit kunkin koulun omaleimaisuudesta. Banderolleja pidettiin kaupunkiin johtavan tien yläpuolella. Kyläkouluja mainostettiin raksamessuilla 30.–31.3.2019. Lehtiartikkelit ja sosiaalinen media, myös talousarvioon liittyvät kirjoitukset, ovat nostaneet esille kyläkouluja. Tavoite on toteutunut.

Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta / Mittari	Vastuualue-tason avaintavoitteet (lautakunta-taso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuu-lautakunta /-henkilö	TOTEUMA 2019
Aloitamme uuden päiväkodin suunnittelun.	Hankesuunnitelma käynnistetty, ei käynnistetty.	Uuden päiväkodin hanke-suunnitelma käynnistetään.	Varhaiskasvatuksesta edustaja/edustajia työryhmään.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhais-kasvatus-päällikkö ja päiväkodin-johtajat	Hankesuunnittelun määrärahat siirrettiin tulevien vuosien investointeihin. Hankesuunnittelua ei ole käynnistetty.

Kehitetään kyläkoulujen pedagogisia vahvuuksia.	Toteutunut, ei toteutunut.	Haetaan aktiivisesti hankeyhteistyömahdollisuuksia, joissa kyetään jatkokehittämään ja levittämään kyläkoulujen vahvuuksia.	Kyläkoulut tarjoavat erinomaisen toimintaympäristön valtakunnallisten opetussuunnitelmien tavoitteena olevan oppimisen eheyttämisen toteutumiseen. Tätä potentiaalia hyödynnetään hankeyhteistyössä sekä koulujen oman toiminnan kehittämiseksi, että valtakunnallisten ja kansainvälisten yhteistyöverkoston luomiseksi.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta ja koulutus-päällikkö	Opetusta kehitettiin erilaisten pedagogisten hankkeiden, yrityskyläkonseptiin tutustumisen ja vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen myötä. Yhteistyö varhaiskasvatuksen toimijoiden kanssa tehostui. Tavoite on toteutunut.
---	----------------------------	---	---	---	--

Lisäämme vuorovaikutusta ja läpinäkyvyyttä sekä otamme kuntalaiset mukaan päätöksenteon valmisteluun.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta / Mittari	Vastuualue-tason avaintavoitteet (lautakunta-taso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuu-lautakunta /-henkilö	TOTEUMA 2019
Toimintamme on asiakas-lähtöistä ja palveluhaluista. Hyödynnämme rohkeasti mahdollisuuksia ja luovia ratkaisuja.	Toteutunut, ei toteutunut.	Treenikerhon/ Nuorten urheilijoiden aamu-harjoittelun vakiinnuttaminen.	Koulu ja vapaa-aikatoimi organisoivat ja toteuttavat yhdessä Liikkuva koulu -hanketta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt	Treenikerho kokoontui kaksi kertaa viikossa ennen koulupäivän alkua. Ohjaajina toimivat nuorisotyöntekijä ja kaksi ohjaajaa paikallisista urheiluseuroista. Kouluissa oli aktiivista kerhotoimintaa. Treenikerho oli yläkoulujen yhteinen ja toimi ennen koulupäivän alkua. Tavoite on toteutunut.
		Loviisan Ohjaamon toiminnan edelleenkehittäminen.	Ohjaamo auttaa työttömiä, työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevia ja heikossa työmarkkina- asemassa olevia 15-30 -vuotiaita. Tavoitteena on, että nuori saa kaikki tarvitsemansa palvelut yhdestä paikasta.	Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö	Verkkosivuja päivitettiin ja otettiin paremmin käyttöön. Myös sosiaalisen median käyttöä lisättiin. Laadittiin viestintäsuunnitelma. Ohjaamon hanketyöntekijöiden tehtävänkuvia tarkennettiin. Kehitettiin myös viestintää ohjausryhmän suuntaan. Tavoite on toteutunut.
		Aamutoiminnan ja aamuhoidon yhdistäminen.	Esiopetustoiminta ja esiopetuksen hoito keskitetään tiettyihin kouluihin niin, että opetusryhmien koot suurenevät ja toiminta vahvistuu.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutus-päällikkö ja rehtorit sekä varhaiskasvatus-päällikkö ja päiväkodin-johtajat	Kasvatus- ja sivistyslautakunta 30.1.2019 päätti pitäytyä nykyisen kaltaisessa toiminnassa vielä lukuvuonna 2019–2020. Tavoite on toteutunut osittain.

		Koulukuljetusten hyödyntäminen muihin kuljetustarpeisiin.	Koulutus osallistuu joukkoliikenteen kehittämiss-hankkeisiin. Käynnistetään kokeilu koulukyytien järjestämiseksi päiväsaikaan.	Kasvatus- ja sivistyslauta-kunta, koulutus-päällikkö, rehtorit ja suunnittelija	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen ja Kyläkytti-toimijoiden kanssa on kartoitettu asiaa kesästä 2019 asti, laadittu selvitys ja valmisteltu yhteistä kilpailutusta. Tavoite on toteutunut.
		Lasten ja nuorten taidekoulun perustaminen.	Asia selvitetään. Kokeilu alkaa syksyllä 2019 yhteistyössä kansalaisopistojen kanssa ja Porvoon taidekoulun alaisuudessa.	Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö	Porvoon kaupungin kulttuuritoimen johtajan ja Porvoon taidekoulun rehtorin kanssa pidetyssä kokouksessa 28.2.2019 ilmeni, ettei Porvoolla ole mahdollisuuksia ottaa asiasta vetovastuuta. Loviisan kansalaisopistojen taidekasvatuksen näkyvyyttä lisättiin muun muassa markkinoinnin keinoin. Tavoite ei toteutunut.
		Kaupunki hakee mukaan UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin.	Sivistys- ja hyvinvointikeskuksella on keskeinen rooli toimintamallin käynnistämässä.	Kasvatus- ja sivistyslauta-kunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuu-alueiden päälliköt	Sivistys- ja hyvinvointikeskus haki 4.6.2019 mukaan toimintamalliin ja sai tiedon 18.11.2019, että kaupunki pääsi mukaan. Tavoite on toteutunut.
Päätöksen-teossa otetaan käyttöön yritysvaikutusten arviointi-prosessi (Yrva).	Toteutunut, ei toteutunut.	Yritysvaikutusten arviointiprosessi otetaan käyttöön.	Teemme yritysvaikutusten arvioinnin asioiden valmistelun yhteydessä, silloin kun se on tarkoituksenmukaista.	Kasvatus- ja sivistyslauta-kunta, sivistys- ja hyvinvointi-johtaja	Vuoden 2020 tavoitteena on kaupungin yhteisen vaikutusten arviointilomakkeen käyttöönotto. Tavoite ei toteutunut.

Kuninkaallista palvelua kuningattaren kaupungissa.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta / Mittari	Vastuualue-tason avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuu-lautakunta /-henkilö	TOTEUMA 2019
Panostamme kaupungin kulttuuri-historiaan.	Osallistujamäärä.	Kulttuuripolku-toiminnan vakiinnuttaminen.	Kulttuuritoimi järjestää yhdessä koulujen, päiväkotien ja kulttuuritoimijoiden kanssa kulttuuripolun kaikille peruskoulun oppilaille ja päiväkotien lapsille.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslauta-kunta, vastuu-alueiden päälliköt	Perusopetuksen kulttuuripolku esiteltiin avoimessa infotilaisuudessa. Viestintäsuunnitelma laadittiin. Varhaiskasvatuksen kulttuuripolku (Pieni kulttuuripolku) käynnistettiin syksyllä 2019. Päiväkoteihin nimettiin kulttuurivastaavat. Pidettiin yhteisiä tapaamisia. Tavoite on toteutunut.

		<p>Paikallishistorian tuntemuksen lisääminen nuorten ja lasten keskuudessa.</p>	<p>Kaupungin museo panostaa museopedagogiikkaan ja yhteistyöhön koulujen, lukioiden ja päiväkotien kanssa.</p>	<p>Hyvinvointi-lautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastuu-alueiden päälliköt</p>	<p>Museossa vieraili 75 päiväkotijoukkoa, koulu- ja lukioryhmiä, yhteensä 1 105 osallistujaa: Komendantin talon kierrosopastuksissa 261 osallistujaa, Konterfeijari-näyttelyssä ja taidetyöpajoissa 132 osallistujaa, Kullan kartanonnäyttelyssä 45 osallistujaa, näyttelyssä Kuolemattomat – Esineiden muisti ja työpajoissa 81 osallistujaa, joulupastuksella 131 osallistujaa, koulujen erikoisteemaopastuksissa 200 lasta ja Iveruksen arvoitus -kierroksella 255 yläkoululaista. Loviisaa koskeva historian erikoiskurssi toteutui Lovisa Gymnasiumin kanssa. Tavoite on toteutunut.</p>
		<p>Tehdään kaupungin historia näkyvämmäksi kaupunkimaisemassa.</p>	<p>Historialliset arvot otetaan huomioon kaupunkisuunnittelussa ja museon asiantuntijat ovat aktiivisesti mukana kulttuuriympäristöhankkeissa. Toteutetaan perinteisiä infotauluja ja digitaalisia reittejä kaupungille. Servitetaan mahdollisuuksia tehdä 3D-mallinnoksia, esimerkiksi Svartholman merilinnoituksesta.</p>	<p>Hyvinvointi-lautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö sekä museo-intendentti</p>	<p>Kaupungin eri toimijoita avustettiin huomioimaan historiaa omassa toiminnassaan. Museoväki oli mukana suunnittelemassa muun muassa Myllyharjun uusia opasteita ja Strömforsin ruukin kehitystyötä. Lisäksi tehtiin arkeologinen inventointi asuntomessualueella, sekä otettiin kantaa muun muassa Tinavalajan talon purkuun ja Ungernin Aikalava-projektiin. Tavoite on toteutunut.</p>
		<p>Kirjaston vanha Loviisa-kokoelma säilytetään kokonaisuudessaan.</p>	<p>Loviisa-kokoelma siirretään Viirilään kaupunkilaisten käytettäväksi.</p>	<p>Hyvinvointi-lautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö sekä kirjastojohtaja</p>	<p>Loviisa-kokoelma siirrettiin Viirilään ja on saatavilla Viirilän kyläyhteisön ylläpitämän kirjaston aukioloaikoina. Tavoite on toteutunut.</p>
<p>Panostamme hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen.</p>	<p>Toteutuneet uudet toimintatavat.</p>	<p>Oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten ja nuorisovaltuuston yhteistyön kehittäminen.</p>	<p>Koulujen oppilaskunnat ovat edustettuina nuorisovaltuustossa. Opiskelijakuntien toiminnan aktivointi lukioissa.</p>	<p>Hyvinvointi-lautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastuu-alueiden päälliköt, koulujen rehtorit</p>	<p>Ohjaamohankkeen työntekijä ja nuorisovaltuuston puheenjohtaja kiersivät kouluilla kertomassa nuorisovaltuuston toiminnasta. Hyvinvointilautakunta hyväksyi 26.6.2019 nuorisovaltuuston toimintasäännön. Tavoite on toteutunut.</p>

		Koulujen kerhotoiminta ja eläkeläiset.	Kerhotoimintaa järjestetään sekä aamuisin, päivisin että iltapäivisin päämääränä luoda mahdollisuuksia uusiin toimintamuotoihin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutus-päällikkö ja rehtorit	Kouluissa oli aktiivista kerhotoimintaa. Treenikerho oli yläkoulujen yhteinen ja toimi ennen koulupäivän alkua. Kerhotoiminnalle haettiin ja saatiin valtionavustusta. Tavoite on toteutunut.
		Varhaiskasvatus on paikka yhteisöllisyyden vahvistamiselle.	Avoimen varhaiskasvatuksen "Treffiksen" kehittäminen sekä tilojen monipuolisempi käyttö.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatus-päällikkö ja päiväkodin johtajat	Treffistoimintaan palkattiin lastenhoitajan lisäksi varhaiskasvatuksen opettaja 1.3.2019. Tavoite on toteutunut.
		Yhteistyön edelleenkehittäminen kolmannen sektorin, yhdistyksien ja eri toimijoiden kanssa.	Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimet järjestävät seurakokouksia ja muita tapaamisia kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Yhteistyöhön kolmannen sektorin toimijoiden kanssa panostetaan. Opistot järjestävät monipuolisia kursseja, jotka edistävät hyvinvointia ja osallisuutta.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastuu-alueiden päälliköt	Yhteistyötä on muun muassa kehitetty kuukausittaisilla vapaamuotoisilla tapaamisilla, seurakokouksilla ja opistojen kursseilla. Tavoite on toteutunut.
		Koulua ympäröivää yhteisöä käytetään oppimisympäristönä toimijoita osallistamalla.	Osallistetaan kouluja ympäröivien yhteisöjen toimijoita (yrityksiä, yhteisöjä) aktiivisesti koulujen oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa. Jaetaan hyviä yhteisöllisyyskäytäntöitä Loviisan koulujen kesken.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta ja koulutus-päällikkö	Museo toteutti yhteistyössä Lovisa Gymnasiumin kanssa muun muassa historian erikoiskurssin, jossa tutkittiin sisällissodan aikaista Loviisaa. Tavoite on toteutunut.

Henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen ja lisääminen.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta / Mittari	Vastuualue-tason avaintavoitteet (lautakunta-taso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuu-lautakunta /-henkilö	TOTEUMA 2019
Panostamme hyvinvoivaan, osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.	Henkilöstökyselyn tulosten hyödyntäminen.	Opettajavaihdot	Rehtoreita ja opettajia kehoitetaan seuraamaan kollegojen työtä.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutus-päällikkö ja rehtorit	Rehtorit ovat seuranneet toistensa työtä rehtoritiimissä ja pienten koulujen tapaamisten yhteydessä. Useammassa koulussa on aloitettu kumppanuusopettaja-opetusta. Uuden opetussuunnitelman myötä ovat opettajat tehneet yhdessä työtä teemakokonaisuuksien kanssa.

					Opettajavaihdoksia koulujen välillä on toteutunut palkkaamalla yhteisiä opettajia ja sisäilmatoimenpiteiden yhteydessä. Lyhyempiä opettajavaihdoksia ei ole tehty. Tavoite on toteutunut.
		Hyvät työvälineet	Laitteita, sähköinen työnohjaus.	Kasvatus- ja sivistyslauta-kunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt	Työntekijöillä on asianmukaiset ja toimivat työvälineet. Tavoite on toteutunut.
		Hyvä täydennyskoulutus	Henkilökunnalle tarjotaan monipuolista ja kiinnostavaa koulutusta.	Kasvatus- ja sivistyslauta-kunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt	Kehityskeskustelujen palautetta on hyödynnetty ja hyödynnetään täydennyskoulutuksen hankkimisessa.
		Laisa (540/2018) uudet tehtävänimikkeet sekä henkilöstö-rakenne. Loviisa reagoi muutokseen hyvissä ajoin ennen siirtymäkauden päättymistä.	Kun vakinainen tehtävä avautuu tai määräaikainen päättyy, uusi toimi perustetaan uuden henkilöstörakenteen mukaisesti 1.1.2019 alkaen.	Kasvatus- ja sivistyslauta-kunta, varhais-kasvatus-päällikkö ja suunnittelija	Uudet lainmukaiset tehtävänimikkeet otettiin käyttöön 1.1.2019. Rekrytoinnissa huomioidaan uusi henkilöstörakenne. Tavoite on toteutunut.
		Muutosjohtamisen varmistaminen organisaatiomuutoksessa.	Yhteistyömuotoja kehitetään vastaamaan asukkaiden palvelutarpeita.	Kasvatus- ja sivistyslauta-kunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointi-johtaja sekä vastuualueiden päälliköt	Esimiesten yhteisen strategian ja toimenpiteiden läpikäyntiä tehtiin lähes jokaisessa esimiesten yhteisissä kokouksissa. Esimiehet osallistuivat keväällä Toimintakulttuurin muutos -koulutukseen sekä ideoivat kokeiluja yhdessä ja toteuttivat niitä loppuvuodesta. Tavoite on toteutunut.

Talous on tasapainoinen.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta / Mittari	Vastuualue-tason avaintavoitteet (lautakunta-taso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuu-lautakunta /henkilö	TOTEUMA 2019
Seuraamme kehitystä ja otamme tarvittaessa käyttöön uusia tapoja tuottaa palveluitamme.	Toteutuneet uudet toimintatavat.	Etäopiskelumahdollisuuksien lisääminen ja lukioiden yliopistoyhteis-työn kehittäminen.	Lukioiden yhteistyön kehittäminen yliopistojen kanssa käynnistetään.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutus-päällikkö ja rehtorit	Säännöllisiä yhteistyöneuvotteluja pidettiin sekä osallistuimme SiBoLoko:n ja GNet:in toimintaan. Myös etäkursseja hyödynnettiin.

		<p>Panostamme lahjakkaiden oppilaiden opetukseen.</p>	<p>Kaksi kehittäjää, jotka on palkattu projektia varten, tukee ja markkinoi uusia pedagogisia ratkaisuja.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslauta-kunta, koulutus-päällikkö ja rehtorit</p>	<p>Koulupolkua on rikastutettu ja uudelleenjärjestetty mahdollistamalla koulunkäynti osaksi toisenkielisessä koulussa. Nopeutettu: Yläkoululainen suorittaa lukion opintoja. Vuosiluokan yli on voitu hypätä. Joustava ryhmittely taitotason ja edistymisen mukaan on mahdollistettu muun muassa suullisessa kielitaidossa. Hankerahoituksen päätyttyä toiminta jatkuu. Taideainelahjakkaita oppilaita on muun muassa ohjattu musiikkiopistoon. Taideainelahjakkaita oppilaita on muun muassa ohjattu musiikkiopistoon.</p>
		<p>Tieto- ja viestintä-tekniikan (TVT) tuominen lasten arkeen varhaiskasvatuksessa.</p>	<p>Lasten saatavilla on digitaalisia työvälineitä jotka tukevat oppimisprosesseja. Henkilöstöä perehdytetään hyvin TVT:n käyttämiseen. Välineiden pedagogiset käyttötavat perustuvat toimintasuunnitelmiin. Lasten itseohjautuvuutta, omatoimisuutta ja vastuunottoa seurataan ja tarpeen mukaan reagoidaan tukitoimin.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslauta-kunta, varhaiskasvatus-päällikkö ja päiväkodin-johtajat</p>	<p>Henkilöstöä koulutettiin, jotta lapset voivat käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä turvallisesti ja pedagogiset tavoitteet huomioiden. Taulutietokoneita on käytetty muun muassa liikkumiseen, tutkimiseen ja leikkimiseen. Tavoite on toteutunut.</p>
		<p>Loviisan historian digitaalisen näkyvyyden ja tavoitettavuuden lisääminen.</p>	<p>Kaupungin museo panostaa digitaaliseen viestintään ja kokeilee uusia keinoja tavoittaa asukkaita. Some-viestinnän lisäksi kokeillaan Finna -portaalia ja mobiilireittipalvelu "Seinätön museo".</p>	<p>Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö sekä museo-intendentti</p>	<p>Kaupungin museo jatkoi aktiivista someviestintää muun muassa yleisen historiatiedon levittämiseen. Kokoelmia digitoidaan ja luetteloidaan sähköiseen tietokantaan. Henkilökunta osallistui Finna-koulutukseen. Mobiilireittivaihtoehtoja on suunnitteilla.</p>
		<p>Kulttuuritoiminnan kehittäminen.</p>	<p>Loviisassa asuu ja toimii eri alojen taiteilijoita. Tämä voimavara tulisi hyödyntää paremmin esimerkiksi musiikin alalla.</p>	<p>Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö</p>	<p>Kirjastossa ja Almintalossa oli esillä loviisalaisten taiteilijoiden töitä. Kulttuuripalveluiden tilaisuuksissa hyödynnettiin paikallisia muusikoita.</p>

		Toiminta- ja kohdeavustuksien siirtyminen sähköiseen avustushaku-järjestelmään.	Liikuntaseurojen toiminta- ja kohdeavustukset haetaan sähköisesti.	Hyvinvointi-lautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö	Kohdeavustusten haku sähköisesti ei vielä ollut mahdollista teknisen toteutuksen osalta.
		Helle kirjastoyhteistyön mahdollisuuksien hyödyntäminen.	Yhteinen kirjastokimppa, jossa kirjat liikkuvat kaikkien Hellekuntien ja -kirjastojen välillä. Kirjastoyhteistyötä ja uusia mahdollisuuksia.	Hyvinvointi-lautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö sekä kirjaston-johtaja	Kirjastokimppayhteistyö toimii moitteettomasti. Helle-yhteistyö on helpottanut luettelointi- ja järjestelmätyötä. Lisäksi kimpalle ilmaisia koulutuksia on järjestetty vähintään kerran kuukaudessa.
		Sähköinen kokonaisratkaisu varhaiskasvatukseen.	Hankinta valmistellaan.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatus-päällikkö ja suunnittelija	Nykyisessä sähköisessä järjestelmässä on pysytty Vardan monivaiheisen käyttöönoton vuoksi. Parhaimpia käytänteitä eri kunnista on kartoitettu. Tavoite on toteutunut.
		Kehitämme uusia metodeja uusimman digitaalisen tekniikan avulla.	Hankimme modernit laitteet (VR 360) ja kehitämme uusia työtapoja.	Koulutus-päällikkö ja rehtorit	Hankittiin VR 360 -laitteet ja henkilöstöä koulutetaan koko ajan.
Toimintamme on kustannus-tehokasta.	Toteutunut, ei toteutunut	Talousarviossa pysyminen.	Seuraamme talousarvion toteumaa ja reagoidaan poikkeamiin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointi-lautakunta, sivistys- ja hyvinvointi-johtaja sekä vastuu-alueiden päälliköt	Lautakunnissa on kuukausittain annettu toteuma tiedoksi.
		Pitkäkestoisten ratkaisujen löytäminen.	Kokonais-taloudellisten vaihtoehtojen tarkastelu.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointi-lautakunta, sivistys- ja hyvinvointi-johtaja sekä vastuu-alueiden päälliköt	Tehtäväkuvien läpikäynti on aloitettu, sairaspöissaolojen seurannan tärkeydestä on muistutettu ja asiaa on kehitetty työterveyshuollon kanssa. Työnohjaukseen on kiinnitetty huomiota. Tavoite on toteutunut.

SIVISTYS- JA HYVINVOINTIKESKUS VASTUUALUEITTAIN

Hallinto ja kehittäminen

Vastuuhenkilöt: sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja, taloussuunnittelija, suunnittelija

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2019

Siivous- ja ruokapalvelut aloitti 1.1.2019 toimintansa sivistys- ja hyvinvointikeskuksen alaisuudessa.

Keskuksessa tarkistettiin palvelutarjonnan riittävyyttä suhteessa palvelutarpeeseen ja väestötieteellisiin muutoksiin ja ennusteisiin. Talouden tehostamistarpeen ja lapsimäärän vähenemisen vuoksi esitettiin palveluverkon supistamista 1.8.2020 alkaen.

Riskianalyysi

Tilojen kunto ja sisäilmaongelmien ehkäisy

Tilojen kuntoa ja sisäilmaongelmien ehkäisyä koskien järjestettiin lähes kuukausittain seurantatyöryhmän, kohdekohtaisten työryhmien tai koordinaatiotyöryhmän kokoontumisia.

Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toiminta-suunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö	TOTEUMA 2019
Lisäämme kaupungin vetovoiman mainostamista.	Toisen asteen koulutus tukee paikallisia yrityksiä. Työvoiman saanti paranee.	Lukioiden yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa lisätään. Toisen asteen ammatillista koulutusta suunnitellaan vastaamaan työelämän tarpeita.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä kaupunginhallitus, sivistys- ja hyvinvointijohtaja	Kaupungin, Careerian ja Praktikumin johdon kanssa pidettiin säännöllisiä tapaamisia, kehitettiin yhteisiä koulutuksia, haettiin syksyllä opiskelijoita Loviisaan ja haettiin KOPA-rahoitusta yhdessä lukioiden kanssa. Tavoite on toteutunut osittain.
	Kaksikielisten palvelujen tarjoaminen.	Sivistyskeskuksen kaikissa palveluissa kaksikielisyys nähdään mahdollisuutena.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt	Esimerkiksi erikieliset toimipisteet ovat harjoittaneet yhteistyötä, palvelut on tarjottu molemmilla kielillä sekä rekrytointi-ilmoitukset ja lehtiartikkelit ovat olleet molemmilla kielillä. Tavoite on toteutunut.

Toimintamme on asiakas-lähtöistä ja palveluhaluista. Hyödynnäme rohkeasti mahdollisuuksia ja luovia ratkaisuja	Koulukuljetusten hyödyntäminen muihin kuljetustarpeisiin.	Koulutus osallistuu joukkoliikenteen kehittämishankkeisiin. Käynnistetään kokeilu koulukyytien järjestämiseksi päiväsaikaan.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö, rehtorit ja suunnittelija	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen ja Kyläkyty-toimijoiden kanssa on kartoitettu asiaa kesästä 2019 asti, laadittu selvitys ja valmisteltu yhteistä kilpailutusta. Tavoite on toteutunut.
	Kaupunki hakee mukaan UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin.	Sivistys- ja hyvinvointikeskuksella on keskeinen rooli toimintamallin käynnistämässä.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt	Sivistys- ja hyvinvointikeskus haki 4.6.2019 mukaan toimintamalliin ja sai tiedon 18.11.2019, että kaupunki pääsi mukaan. Tavoite on toteutunut.
Päätöksen-teossa otetaan käyttöön yritysvaikutus-ten arviointi-prosessi (Yrva).	Yritysvaikutusten arviointiprosessi otetaan käyttöön.	Teemme yritysvaikutusten arvioinnin asioiden valmistelun yhteydessä, silloin kun se on tarkoituksenmukaista.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja	Vuoden 2020 tavoitteena on kaupungin yhteisen vaikutusten arviointilomakkeen käyttöönotto. Tavoite ei toteutunut.
Panostamme hyvinvoivaan, osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.	Hyvät työvälineet	Laitteita, sähköinen työnohjaus.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt	Työntekijöillä on asianmukaiset ja toimivat työvälineet. Tavoite on toteutunut.
	Hyvä täydennyskoulutus	Henkilökunnalle tarjotaan monipuolista ja kiinnostavaa koulutusta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt	Kehityskeskustelujen palautetta on hyödynnetty ja hyödynnetään täydennyskoulutuksen hankkimisessa.
	Muutosjohtamisen varmistaminen organisaatio-muutoksessa.	Yhteistyömuotoja kehitetään vastaamaan asukkaiden palvelutarpeita.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt	Esimiesten yhteisen strategian ja toimenpiteiden läpikäyntiä tehtiin lähes jokaisessa esimiesten yhteisissä kokouksissa. Esimiehet osallistuivat keväällä Toimintakulttuurin muutos -koulutukseen sekä ideoivat kokeiluja yhdessä ja toteuttivat niitä loppuvuodesta. Tavoite on toteutunut.
Toimintamme on kustannus-tehokasta.	Talousarviossa pysyminen.	Seuraamme talousarvion toteumaa ja reagoidaan poikkeamiin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt	Lautakunnissa on kuukausittain annettu toteuma tiedoksi.
	Pitkäkestoisten ratkaisujen löytäminen.	Kokonaistaloudellisten vaihtoehtojen tarkastelu.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt	Tehtävänkuvien läpikäynti on aloitettu, sairaspöissaalojen seurannan tärkeydestä on muistutettu ja asiaa on kehitetty työterveyshuollon kanssa. Työnohjaukseen on kiinnitetty huomiota. Tavoite on toteutunut.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2019

Hallinto ja kehittäminen

	TALOUSARVIO 2019	TALOUSARVIO- MUUTOKSET	TA 2019 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILINPÄÄTÖS 2019	MUUTOS
Toimintatuotot	4 784 214	0	4 784 214	4 851 313	-67 099
<i>joista sisäiset</i>	4 767 214		4 767 214	4 788 25	-21 045
Valmistus oman käyttöön					
Toimintakulut	-4 942 066	0	-4 942 066	-4 670 270	-271 796
<i>joista sisäiset</i>	-30 365	0	-30 365	-55 419	25 054
Toimintakate	-157 853		-157 853	181 043	-338 896
<i>joista sisäinen</i>	4 736 848	0	4 736 848	4 732 839	4 009
Toimintakate ulkoinen	-4 894 701	0	-4 894 701	-4 551 796	-342 905

Poistot ja arvonalentumiset

Loviisan kaupungin organisaatiouudistuksen myötä ruoka- ja siivouspalvelut on vuodesta 2019 alkaen osa vastuualuetta Hallinto ja kehittäminen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden 2019 talousarvion vanhan organisaation mukaan ja lautakunta hyväksyi käyttösuunnitelman niin, että määrärahat vastaavat uutta organisaatiota. Taulukko sisältää siten myös ruoka- ja siivouspalvelujen määrärahat ja toteuman.

Ulkoiset tulot ylittyivät, koska kaupunki laskutti eteenpäin Kevan laskut Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän vuoden eläkemenoperusteisista maksuista. Vastaava kulu kirjattiin eläkemenoperusteisiin maksuihin, joiden määräraha ylittyi.

Vastuualueen ulkoiset toimintakulut alittivat budjetin noin 297 000 eurolla. Säästöt kohdistuivat henkilöstökuluihin ja erityisesti siivouspalveluiden henkilöstökuluihin. Keskuskeittiön elintarvikemäärärahat ylittivät budjetoidun. Kaupunki otti vuoden 2018 lopussa hoitaakseen viimeisin ISS:ltä aiemmin ostetun ruokapalvelun. Muutos jäi huomioimatta elintarvikemäärärahassa. Myös Harjunteen koulun väistötilaratkaisut aiheuttivat lisäkustannuksia.

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	Toteutuma 2019
Nettomenot, euroa/asukas	18,9 ulk.	27,3 ulk.	21,5 ulk.

Kasvatus- ja sivistyslautakunnan jäsenet ja varajäsenet

Varsinaiset jäsenet	Läsnä/kokousten lukumäärä	Henkilökohtaiset varajäsenet	Läsnä
Hinttaniemi Jonna, pj	11/11	Forsblom-Helander Benita	
Nevalainen Sofia, vpj -> 18.9.2019	4/11	Lind Tuija	
Hyppölä Laura, vpj 19.9.2019 ->	4/11	Lind Tuija	
Bäcklund Marina	10/11	Hovi Karolina	
Willner Kristian	11/11	Staffans Sten	
Rosenberg Thomas	11/11	Lindfors Bo	
Hannus Daniel	5/11	Hurmerinta Anders	6
Sokka-Tuomala Anne	11/11	Malmivaara Marjatta	
Hovi Antti	7/11	Rehnberg Mika	
Rossi Reeta -> 18.9.2019	4/11	af Hällström Suvi -> 18.9.2019	1
Vuokko Marjo 19.9.2019 ->	3/11	Noroviita Erja 19.9.2019 ->	1

Kasvatus- ja sivistyslautakunnan suomenkielisen jaoston jäsenet ja varajäsenet

Varsinaiset jäsenet	Läsnä/kokousten lukumäärä	Henkilökohtaiset varajäsenet	Läsnä
Laiho Pasi, pj	1/3	Valkokivi Kaj	
Hovi Antti, vpj	2/3	Rehnberg Mika	
Paakkari Toni	1/3	Tähtinen Keijo	
Nevalainen Sofia ->18.9.2019	3/3	Turpeinen Henna-Kaisa	
Hyppölä Laura, 19.9.2019 ->	0/0	Turpeinen Henna-Kaisa	
Willner Kristian	2/3	Staffans Sten	
Sokka-Tuomala Anne	2/3	Malmivaara Marjatta	
Rossi Reeta	2/3	af Hällström Suvi -> 18.9.2019	1
Vuokko Marjo 19.9.2019 ->	0/0	Noroviita Erja 19.9.2019 ->	
Länsipuro Janne	1/3	Vuokko Marjo	1
Marjakangas Miia	3/3	Saari Veikko	
Lempiö Päivi, Lapinjärvi	0/3	Sibelius Katri	1

Kasvatus- ja sivistyslautakunnan ruotsinkielisen jaoston jäsenet ja varajäsenet

Varsinaiset jäsenet	Läsnä/kokousten lukumäärä	Henkilökohtaiset varajäsenet	Läsnä
Bäcklund Marina, pj	3/3	Sjödahl Ralf	
Hannus Daniel, vpj	3/3	Lindroos Johannes	
Hinttaniemi Jonna	2/3	Karlsson Monica	
Forsblom-Helander Benita	2/3	Malms Kim	
Hovi Karolina	1/3	Lönnfors Johanna	2
Hurmerinta Anders	2/3	Kähärä Erika	1
Rosenberg Thomas	2/3	Jungner Hans	
Lindfors Bo	2/3	Grundström Ben	
Konttinen Lisbeth	0/3	Törnroos Ingrid	
Fabritius Mikaela, Myrskylä	3/3	Stenfors Susanne	
Lindfors Annika, Lapinjärvi	2/3	Andersson Pricella	

Varhaiskasvatus

Vastuuhenkilö: varhaiskasvatuspäällikkö, päiväkodinjohtajat

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2019

Varhaiskasvatuksen sisällöllinen laatu

Loviisan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma päivitettiin keväällä 2019. Päivittämiseen osallistuivat varhaiskasvatuksen henkilöstö ja asiasta kiinnostuneet kuntalaiset. Kasvatus- ja sivistyslautakunta hyväksyi kokouksessaan 26.6.2019 päivitetyn suunnitelman käyttöönoton 1.8.2019 alkaen.

Kolmiportaisen tuen malliin siirtyminen on selkeyttänyt tuen prosessia, tuen antamista ja tuen jatkumoa varhaiskasvatuksessa sekä monialaista ja perheiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Se on tarkentanut vastuunjakoja varhaiskasvatuksen opettajan ja erityisopettajan osalta. Malliin siirtyminen on kohdentanut erityisopettajan resursseja tehostetun ja erityisen tuen lapsiin sekä yhdenmukaistanut toimintatapoja. Mallissa tuki aloitetaan välittömästi, kun tarve on havaittu, ja tuen toteutus edellyttää opettajalta ja henkilökunnalta jatkuvaa havainnointia, dokumentointia ja arviointia. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan resurssien kohdentaminen on edesauttanut tukitoimien riittävyttä ja luonut mahdollisuuden kehittää erityiskasvatusta.

Loviisan kaupunki päätti hakea mukaan viisivuotiaiden maksuttoman 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen kokeiluun. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi kunnalle avustusta kokeilun toteuttamiseen ajalla 1.8.2019–31.7.2020.

Seuturekry (nykyinen Sarastiarekry) otettiin käyttöön helmikuussa 2019 helpottamaan lyhytaikaisten ja äkillisesti syntyvien määräaikaisten palvelussuhteiden hallinnointia.

Riskianalyysi

Henkilöstörakenteen ollessa muutoksen edessä kuntien välille syntyy kova kilpailu osaavasta henkilöstöstä. On löydettävä avaimet kasvavaan kilpailukykyyn, jotta myös tulevaisuudessa henkilökuntamme pätevyys on korkealla tasolla.

Varhaiskasvatuksen opettajien palkat saatiin kilpailukykyisiksi 150 euron tehtäväkohtaisen palkan korotuksella vuoden alusta.

Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö	TOTEUMA 2019
Lisäämme kaupungin vetovoiman mainostamista.	Kaksikielisten palvelujen tarjoaminen.	Sivistyskeskuksen kaikissa palveluissa kaksikielisyys nähdään mahdollisuutena.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt	Esimerkiksi erikieliset toimipisteet ovat harjoittaneet yhteistyötä, palvelut on tarjottu molemmilla kielillä sekä rekrytointi-ilmoitukset ja lehtiartikkelit ovat olleet molemmilla kielillä. Tavoite on toteutunut.

	Osa päiväkodeista saa uudet houkuttelevammat nimet.	Nimikampanja johon kuntalaiset saavat osallistua. Uudet nimikyltit rakennuksiin sekä tieristeyksiin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö	Päiväkotien nykyiset nimet säilyvät, kunnes saadaan pysyviä ratkaisuja keskustan alueen tilaongelmiin. Tavoite ei toteutunut.
Aloitamme uuden päiväkodin suunnittelun.	Uuden päiväkodin hankesuunnitelma käynnistetään.	Varhaiskasvatuksesta edustaja/edustajia työryhmään.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja päiväkodinjohtajat	Hankesuunnittelun määrärahat siirrettiin tulevien vuosien investointeihin. Hankesuunnittelua ei ole käynnistetty.
Toimintamme on asiakaslähtöistä ja palveluhaluista. Hyödynnämme rohkeasti mahdollisuuksia ja luovia ratkaisuja.	Aamutoiminnan ja aamuhoidon yhdistäminen.	Esiopetustoiminta ja esiopetuksen hoito keskitetään tiettyihin kouluihin niin, että opetusryhmien koot suurenevat ja toiminta vahvistuu.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit sekä varhaiskasvatuspäällikkö ja päiväkodinjohtajat	Kasvatus- ja sivistyslautakunta 30.1.2019 päätti pitäytyä nykyisen kaltaisessa toiminnassa vielä lukuvuonna 2019–2020. Tavoite on toteutunut osittain.
	Kaupunki hakee mukaan UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin.	Sivistys- ja hyvinvointikeskuksella on keskeinen rooli toimintamallin käynnistämässä.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt	Sivistys- ja hyvinvointikeskus haki 4.6.2019 mukaan toimintamalliin ja sai tiedon 18.11.2019, että kaupunki pääsi mukaan. Tavoite on toteutunut.
Panostamme kaupungin kulttuurihistoriaan.	Kulttuuripolku-toiminnan vakiinnuttaminen.	Kulttuuritoimi järjestää yhdessä koulujen, päiväkotien ja kulttuuritoimijoiden kanssa kulttuuripolun kaikille peruskoulun oppilaille ja päiväkotien lapsille.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastuualueiden päälliköt	Perusopetuksen kulttuuripolku esiteltiin avoimessa infotilaisuudessa. Viestintäsuunnitelma laadittiin. Varhaiskasvatuksen kulttuuripolku (Pieni kulttuuripolku) käynnistettiin syksyllä 2019. Päiväkoteihin nimettiin kulttuurivastaavat. Pidettiin yhteisiä tapaamisia. Tavoite on toteutunut.
	Paikallishistorian tuntemuksen lisääminen nuorten ja lasten keskuudessa.	Kaupungin museo panostaa museopedagogiikkaan ja yhteistyöhön koulujen, lukioiden ja päiväkotien kanssa.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastuualueiden päälliköt	Museossa vieraili 75 päiväkotia, koulu- ja lukioryhmää, yhteensä 1 105 osallistujaa: Komendantin talon kierrosopastuksissa 261 osallistujaa, Konterfeijari-näyttelyssä ja taidetyöpajoissa 132 osallistujaa, Kullan kartanonäyttelyssä 45 osallistujaa, näyttelyssä Kuolemattomat – Esineiden muisti ja työpajoissa 81 osallistujaa, joulupastuksella 131 osallistujaa, koulujen erikoisteemaopastuksissa 200 lasta ja Iveruksen arvoitus -kierroksella 255 yläkoululaista. Loviisaa koskeva historian erikoiskurssi toteutui Lovisa Gymnasiumin kanssa. Tavoite on toteutunut.

<p>Panostamme hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen.</p>	<p>Varhaiskasvatus on paikka yhteisöllisyyden vahvistamiselle.</p>	<p>Avoimen varhaiskasvatuksen "Treffiksen" kehittäminen sekä tilojen monipuolisempi käyttö.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatus-päällikkö ja päiväkodinjohtajat</p>	<p>Treffistoimintaan palkattiin lastenhoitajan lisäksi varhaiskasvatuksen opettaja 1.3.2019. Tavoite on toteutunut.</p>
<p>Seuraamme kehitystä ja otamme tarvittaessa käyttöön uusia tapoja tuottaa palveluitamme</p>	<p>Tieto- ja viestintäteknikan (TVT) tuominen lasten arkeen varhaiskasvatuksessa.</p>	<p>Lasten saatavilla on digitaalisia työvälineitä jotka tukevat oppimisprosesseja. Henkilöstöä perehdytetään hyvin TVT:n käyttämiseen. Välineiden pedagogiset käyttötavat perustuvat toimintasuunnitelmiin. Lasten itseohjautuvuutta, omatoimisuutta ja vastuunottoa seurataan ja tarpeen mukaan reagoidaan tukitoimin.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatus-päällikkö ja päiväkodinjohtajat</p>	<p>Henkilöstöä koulutettiin, jotta lapset voivat käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa välineitä turvallisesti ja pedagogiset tavoitteet huomioiden. Taulutietokoneita on käytetty muun muassa liikkumiseen, tutkimiseen ja leikkimiseen. Tavoite on toteutunut.</p>
	<p>Sähköinen kokonaisratkaisu varhaiskasvatukseen.</p>	<p>Hankinta valmistellaan.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatus-päällikkö ja suunnittelija</p>	<p>Nykyisessä sähköisessä järjestelmässä on pysytty Vardan monivaiheisen käyttöönoton vuoksi. Parhaimpia käytänteitä eri kunnista on kartoitettu. Tavoite on toteutunut.</p>
	<p>Hyvät työvälineet</p>	<p>Laitteita, sähköinen työnohjaus.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt</p>	<p>Työntekijöillä on asianmukaiset ja toimivat työvälineet. Tavoite on toteutunut.</p>
	<p>Hyvä täydennyskoulutus</p>	<p>Henkilökunnalle tarjotaan monipuolista ja kiinnostavaa koulutusta.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt</p>	<p>Kehityskeskustelujen palautetta on hyödynnetty ja hyödynnetään täydennyskoulutuksen hankkimisessa.</p>
	<p>Laissa (540/2018) uudet tehtävänimikkeet sekä henkilöstörakenne. Loviisa reagoi muutokseen hyvissä ajoin ennen siirtymäkauden päättymistä.</p>	<p>Kun vakinainen tehtävä avautuu tai määräaikainen päättyy, uusi toimi perustetaan uuden henkilöstörakenteen mukaisesti 1.1.2019 alkaen.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatus-päällikkö ja suunnittelija</p>	<p>Uudet lainmukaiset tehtävänimikkeet otettiin käyttöön 1.1.2019. Rekrytoinnissa huomioidaan uusi henkilöstörakenne. Tavoite on toteutunut.</p>
	<p>Muutosjohtamisen varmistaminen organisaatio-muutoksessa.</p>	<p>Yhteistyömuotoja kehitetään vastaamaan asukkaiden palvelutarpeita.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt</p>	<p>Esimiesten yhteisen strategian ja toimenpiteiden läpikäyntiä tehtiin lähes jokaisessa esimiesten yhteisissä kokouksissa. Esimiehet osallistuivat keväällä Toimintakulttuurin muutos -koulutukseen sekä ideoivat kokeiluja yhdessä ja toteuttivat niitä loppuvuodesta. Tavoite on toteutunut.</p>
	<p>Panostamme hyvinvoivaan, osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.</p>			

Toimintamme on kustannus- tehokasta.	Talousarviossa pysyminen.	Seuraamme talousarvion toteumaa ja reagoidaan poikkeamiin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastualueiden päälliköt	Lautakunnissa on kuukausittain annettu toteuma tiedoksi.
	Pitkäkestoisten ratkaisujen löytäminen.	Kokonaistaloudellisten vaihtoehtojen tarkastelu.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastualueiden päälliköt	Tehtäväkuvien läpikäynti on aloitettu, sairaspöissaolojen seurannan tärkeydestä on muistutettu ja asiaa on kehitetty työterveyshuollon kanssa. Työnohjaukseen on kiinnitetty huomiota. Tavoite on toteutunut.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2019

21141 Varhaiskasvatus

	TALOUSARVIO 2019	TA- MUUTOKSET	TA 2019 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILINPÄÄTÖS 2019	POIKKEMA
Toimintatuotot	731 200	0	731 200	893 342	-162 142
<i>joista sisäiset</i>	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	-8 313 614	0	-8 313 614	-8 409 853	96 239
<i>joista sisäiset</i>	-2 009 479	0	-2 009 479	-2 094 989	85 510
Toimintakate	-7 582 414	0	-7 582 414	-7 516 511	-65 903
<i>joista sisäinen</i>	-2 009 479	0	-2 009 479	-2 094 989	85 510
Toimintakate ulkoinen	-5 572 935	0	-5 572 935	-5 421 522	-151 413
Poistot ja arvonalentumiset	-4 402	0	-4 402	-5 349	947

Tulojen ylitys johtui varhaiskasvatusmaksutuotoista ja kotikuntakorvauksista, joita kertyi budjetoitua enemmän.

Ulkoiset toimintakulut ylittivät niukasti budjetin noin 11 000 eurolla. Suurin syy ylitykseen löytyy palkoista: sijaisten palkkaamisesta, kevään palkankorotuksista ja lomapalkkavelan jaksottamisesta. Suurin säästö syntyi lastenhoidon tuista ja kuntalisistä, joita maksettiin arvioitua vähemmän.

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	Toteutuma 2019
0–6 -vuotiaiden määrä	834	760	706
Päiväkotihoidossa			
Lapset	520	580	564
Euroa/lapsi, netto	6 893 ulk.	6 250 ulk.	6 786 ulk.
Ryhmäperhepäivähoidossa			
Lapset	24	20	19
Euroa/lapsi, netto	8 007 ulk.	10 234 ulk.	9 616 ulk.
Perhepäivähoidossa			
Lapset	12	8	11
Euroa/lapsi, netto	11 230 ulk.	18 734 ulk.	11 704 ulk.
Yhteensä päivähoidossa			
Erityisopettajien tukea tarvitsevat lapset	198	75 *)	79
Vuorohoidossa olevat lapset	11	25	30
Kotihoidon tuet			
Lakisääteinen, lapsia	165	185	131
Kuntalisä, perheitä	185	185	95
Yksityisen hoidon tuet			
Lakisääteinen, lapsia	18	23	17
Kuntalisä, lapsia	16	23	15
Avoin varhaiskasvatus			
Treffis/perheitä/vuosi	151	170	124
Lapsia leikkikerhoissa	8	10	6

*) Laskentatapa on muuttunut verrattuna tilinpäätökseen 2018. Luku sisältää tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevia lapsia.

Koulutus

Vastuuhenkilöt: koulutuspäällikkö ja rehtorit

Perusopetus

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2019

Teemana oli Kielitietoinen koulu. Opetuksessa keskityttiin hyvään kielenkäyttöön sekä panostettiin aikaisempaa enemmän koulukieliin. Varhennetun A1-kielen opetus aloitettiin 1.8.2019, mikä johti vuosiluokkien 1 ja 3 tuntijakomuutokseen. Opetushenkilöstöä koulutettiin kielten opetukseen ja kielitietoisuuteen ja aloitettiin Siisti suu -kampanja.

Kurkota tähtiin -hanke on vakiintunut osaksi opetusta. Käsikirja valmistui vuoden lopussa. Hankkeessa on työskennellyt kaksi kokopäiväistä kehittäjää, ja hankkeen myötä Loviisan koulutus sai näkyvyyttä Pohjoismaissa.

Forsby skolan ja Lovisavikens skolan uudisrakennukset valmistuivat ja otettiin käyttöön. Myös Harjurinteen koulun uuden puolen remontti valmistui.

Monessa koulussa oli käynnissä Erasmus+-hankkeita ja muita kansainvälisiä projekteja.

Tieto- ja viestintäteknikan kehittämistä opetuksessa jatkettiin. Uutta tekniikkaa otettiin käyttöön kouluissa, muun muassa Clevertouch-näytöt, 360-kamerat ja virtuaalilasit. Toteutettiin Skype-opetusta.

Opetussuunnitelmaudistus saatettiin loppuun syksyllä 2019.

Riskianalyysi

Koulutoiminta väistötiloissa vähentää houkuttelevuutta ja lapsiperheiden muuttoliikettä.

Koulutoiminta väistötiloissa ei vähentänyt houkuttelevuutta merkittävästi.

Resurssien priorisoinnin tarve lisääntyy investointien takia.

Resurssien priorisoinnin tarve lisääntyi investointien takia.

Vaativan erityisen tuen oppilasmäärä kasvaa.

Vaativan erityisen tuen oppilasmäärä kasvoi osittain muuttoliikenteen myötä.

Lisäksi pienten koulujen rehtoreiden rekrytointi oli haasteellista ja esiopetuksen keskittäminen ei toteutunut. Julkisten kulkuyhteyksien väheneminen aiheutti lisäkustannuksia ja -työtä. Myös koulujen väistötilat, liikuntatilojen puute ja hajasijoittelu aiheuttivat lisäkustannuksia ja haasteita opetusjärjestelyille.

Lukiokoulutus

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2019

Treenikerhon toiminta vakiintui ja se saatiin osaksi lukioiden toimintaa. Tämä on lisännyt lukioiden houkuttelevuutta. Yhteistyötä lisättiin muun muassa yritysten ja kolmannen sektorin kanssa.

Yliopisto- ja korkeakoulu yhteistyö aloitettiin, ja yksittäiset opiskelijat suorittivat yliopistokursseja verkko-opintoina. Kolmannen asteen oppilaitokset esittelivät toimintaansa.

Hyvää käytäntöä tukea opiskelijoiden tietokonehankintaa jatkettiin. Laadukas lukio-opetus on pystytty turvaamaan riittävän tuntikehyksen ja muodollisesti pätevien, ammattitaitoisten opettajien avulla.

Riskianalyysi

Valtionosuusmuutokset vaikuttavat lukiokoulutukseen.

Valtionosuusmuutoksien vaikutusta lukiokoulutukseen ei voitu todeta.

Loviisan lukion väistötiloissa toimiminen vaikuttaa aloittavien opiskelijoiden määrään.

Loviisan lukion väistötiloissa toimiminen on saattanut vaikuttaa aloittavien opiskelijoiden määrään.

Pienillä lukioilla on haasteita rekrytoida päteviä opettajia.

Pätevien opettajien rekrytointi onnistui.

Bussivuorojen lakkauttaminen on vaikeuttanut opiskelijoiden kulkemista kouluun.

Tämä on voinut vaikuttaa myös opiskelijamäärään.

Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö	TOTEUMA 2019
Lisäämme kaupungin vetovoiman mainostamista.	Toisen asteen koulutus tukee paikallisia yrityksiä. Työvoiman saanti paranee.	Lukioiden yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa lisätään. Toisen asteen ammatillista koulutusta suunnitellaan vastaamaan työelämän tarpeita.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä kaupunginhallitus, sivistys- ja hyvinvointijohtaja	Kaupungin, Careerian ja Praktikumin johdon kanssa pidettiin säännöllisiä tapaamisia, kehitettiin yhteisiä koulutuksia, haettiin syksyllä opiskelijoita Loviisaan ja haettiin KOPA-rahoitusta yhdessä lukioiden kanssa. Tavoite on toteutunut osittain.
	Kaksikielisten palvelujen tarjoaminen.	Sivistyskeskuksen kaikissa palveluissa kaksikielisyys nähdään mahdollisuutena.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt	Esimerkiksi erikieliset toimipisteet ovat harjoittaneet yhteistyötä, palvelut on tarjottu molemmilla kielillä sekä rekrytointi-ilmoitukset ja lehtiartikkelit ovat olleet

				molemmilla kielillä. Tavoite on toteutunut.
	Uusien puukoulujen rakentaminen.	Rakennamme koulut niin, että tiloja voidaan hyödyntää sekä nuoriso-, ilta-, koulutus-, kokous- että seminaaritoiminnassa.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit	Syksyllä valmistuneet kaksi koulua soveltuvat hyvin monipuoliseen toimintaan, kuten myös ilta-, koulutus-, kokous- että seminaaritoimintaan. Tavoite on toteutunut.
	Liikkuva koulu -hankkeen mahdollisuuksien hyödyntäminen.	Koulut ja vapaa-aikatoimi organisoivat ja toteuttavat yhdessä Liikkuva koulu -hanketta. Mahdollisuuksia liikkuu koulunpäivän aikana lisätään.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt	Keväällä järjestettiin monia yläkoululaisten ja esikoululaisten liikuntatapahtumia sekä opettajakoulutus. Hankerahoitus päättyi kesäkuuhun. Toiminta jatkuu. Liikkuva opiskelu on käynnistynyt. Tavoite on toteutunut.
	Utelias luokka -hankkeen toteuttaminen.	Koulut ja kulttuuritoimi organisoivat ja toteuttavat yhdessä Utelias luokka hanketta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt	Hanke huipentui oppilaiden yhteisnäyttelyyn. Näyttelyn avajaiset pidettiin 3.4.2019. Näyttely oli avoinna 27.4.2019 asti. Tavoite on toteutunut.
	Kyläkoulujen tunnetuksi tekeminen.	Loviisan kaupungin tekemää, valtakunnan valtavirrasta poikkeavaa päätöstä panostaa kyläkouluihin keskittämisen sijaan hyödynnetään kaupungin viestinnässä. Kylien omaleimaisista oppimisympäristöistä kertovia tarinoita tuotetaan, julkaistaan ja levitetään.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta ja koulutuspäällikkö	Kouluilla on tammikuusta 2019 alkaen näkyvät kyltit kunkin koulun omaleimaisuudesta. Banderolleja pidettiin kaupunkiin johtavan tien yläpuolella. Kyläkouluja mainostettiin raksamessuilla 30.–31.3.2019. Lehtiartikkelit ja sosiaalinen media, myös talousarvioon liittyvät kirjoitukset, ovat nostaneet esille kyläkouluja. Tavoite on toteutunut.
Kehitetään kyläkoulujen pedagogisia vahvuuksia.	Haetaan aktiivisesti hankeyhteistyömahdollisuuksia, joissa kyetään jatkokehittämään ja levittämään kyläkoulujen vahvuuksia.	Kyläkoulut tarjoavat erinomaisen toimintaympäristön valtakunnallisten opetussuunnitelmien tavoitteena olevan oppimisen eheyttämisen toteutumiseen. Tätä potentiaalia hyödynnetään hankeyhteistyössä sekä koulujen oman toiminnan kehittämiseksi, että valtakunnallisten ja kansainvälisten yhteistyöverkoston luomiseksi.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta ja koulutuspäällikkö	Opetusta kehitettiin erilaisten pedagogisten hankkeiden, yrityskyläkonseptiin tutustumisen ja vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen myötä. Yhteistyö varhaiskasvatuksen toimijoiden kanssa tehostui. Tavoite on toteutunut.

<p>Toimintamme on asiakas-lähtöistä ja palveluhaluista. Hyödynnämme rohkeasti mahdollisuuksia ja luovia ratkaisuja.</p>	<p>Treenikerhon/Nuorten urheilijoiden aamu-harjoittelun vakiinnuttaminen.</p>	<p>Koulut ja vapaa-aikatoimi organisoivat ja toteuttavat yhdessä Liikkuva koulu -hanketta.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt</p>	<p>Treenikerho kokoontui kaksi kertaa viikossa ennen koulupäivän alkua. Ohjaajina toimivat nuorisotyöntekijä ja kaksi ohjaajaa paikallisista urheiluseuroista. Kouluissa oli aktiivista kerhotoimintaa. Treenikerho oli yläkoulujen yhteinen ja toimi ennen koulupäivän alkua. Tavoite on toteutunut.</p>
	<p>Loviisan Ohjaamon toiminnan edelleen-kehittäminen.</p>	<p>Ohjaamo auttaa työttömiä, työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevia ja heikossa työmarkkina- asemassa olevia 15-30 -vuotiaita. Tavoitteena on, että nuori saa kaikki tarvitsemansa palvelut yhdestä paikasta.</p>	<p>Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö</p>	<p>Verkkosivuja päivitettiin ja otettiin paremmin käyttöön. Myös sosiaalisen median käyttöä lisättiin. Laadittiin viestintäsuunnitelma. Ohjaamon hanketyöntekijöiden tehtäväankuvia tarkennettiin. Kehitettiin myös viestintää ohjausryhmän suuntaan. Tavoite on toteutunut.</p>
	<p>Aamutoiminnan ja aamuhoidon yhdistäminen.</p>	<p>Esiopetustoiminta ja esiopetuksen hoito keskitetään tiettyihin kouluihin niin, että opetusryhmien koot suurenevat ja toiminta vahvistuu.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit sekä varhaiskasvatus-päällikkö ja päiväkodinjohtajat</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta 30.1.2019 päätti pitäytyä nykyisen kaltaisessa toiminnassa vielä lukuvuonna 2019–2020. Tavoite on toteutunut osittain.</p>
	<p>Koulukuljetusten hyödyntäminen muihin kuljetustarpeisiin.</p>	<p>Koulutus osallistuu joukkoliikenteen kehittämishankkeisiin. Käynnistetään kokeilu koulukyytien järjestämiseksi päiväsaikaan.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö, rehtorit ja suunnittelija</p>	<p>Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen ja Kyläkyty-toimijoiden kanssa on kartoitettu asiaa kesästä 2019 asti, laadittu selvitys ja valmisteltu yhteistä kilpailutusta. Tavoite on toteutunut.</p>
	<p>Kaupunki hakee mukaan UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin.</p>	<p>Sivistys- ja hyvinvointikeskuksella on keskeinen rooli toimintamallin käynnistämässä.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt</p>	<p>Sivistys- ja hyvinvointikeskus haki 4.6.2019 mukaan toimintamalliin ja sai tiedon 18.11.2019, että kaupunki pääsi mukaan. Tavoite on toteutunut.</p>
<p>Panostamme kaupungin kulttuuri-historiaan.</p>	<p>Kulttuuripolkutoiminnan vakiinnuttaminen.</p>	<p>Kulttuuritoimi järjestää yhdessä koulujen, päiväkotien ja kulttuuritoimijoiden kanssa kulttuuripolun kaikille peruskoulun oppilaille ja päiväkotien lapsille.</p>	<p>Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastuualueiden päälliköt</p>	<p>Perusopetuksen kulttuuripolku esiteltiin avoimessa infotilaisuudessa. Viestintäsuunnitelma laadittiin. Varhaiskasvatuksen kulttuuripolku (Pieni kulttuuripolku) käynnistettiin syksyllä 2019. Päiväkoteihin nimettiin kulttuurivastaavat. Pidettiin yhteisiä tapaamisia. Tavoite on toteutunut.</p>

	Paikallishistorian tuntemuksen lisääminen nuorten ja lasten keskuudessa.	Kaupungin museo panostaa museopedagogiikkaan ja yhteistyöhön koulujen, lukioiden ja päiväkotien kanssa.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastualueiden päälliköt	<p>Museossa vieraili 75 päiväkotia, koulu- ja lukioryhmää, yhteensä 1 105 osallistujaa: Komendantin talon kierrosopastuksissa 261 osallistujaa, Konterfeijari-näyttelyssä ja taidetyöpajoissa 132 osallistujaa, Kullan kartanonäyttelyssä 45 osallistujaa, näyttelyssä Kuolemattomat –</p> <p>Esineiden muisti ja työpajoissa 81 osallistujaa, joulupastuksella 131 osallistujaa, koulujen erikoisteemaopastuksissa 200 lasta ja Iveruksen arvoitus -kierroksella 255 yläkoululaista. Loviisaa koskeva historian erikoiskurssi toteutui Lovisa Gymnasiumin kanssa. Tavoite on toteutunut.</p>
Panostamme hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen.	Oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten ja nuorisovaltuuston yhteistyön kehittäminen.	Koulujen oppilaskunnat ovat edustettuina nuorisovaltuustossa. Opiskelijakuntien toiminnan aktivointi lukioissa.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastualueiden päälliköt, koulujen rehtorit	Ohjaamohankkeen työntekijä ja nuorisovaltuuston puheenjohtaja kiersivät kouluilla kertomassa nuorisovaltuuston toiminnasta. Hyvinvointilautakunta hyväksyi 26.6.2019 nuorisovaltuuston toimintasäännön. Tavoite on toteutunut.
	Koulujen kerhotoiminta ja eläkeläiset.	Kerhotoimintaa järjestetään sekä aamuisin, päivisin että iltapäivisin päämääränä luoda mahdollisuuksia uusiin toimintamuotoihin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit	Kouluissa oli aktiivista kerhotoimintaa. Treenikerho oli yläkoulujen yhteinen ja toimi ennen koulupäivän alkua. Kerhotoiminnalle haettiin ja saatiin valtionavustusta. Tavoite on toteutunut.
	Koulua ympäröivää yhteisöä käytetään oppimisympäristönä toimijoita osallistamalla.	Osallistetaan kouluja ympäröivien yhteisöjen toimijoita (yrityksiä, yhteisöjä) aktiivisesti koulujen oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa. Jaetaan hyviä yhteisöllisyyskäytänteitä Loviisan koulujen kesken.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta ja koulutuspäällikkö	Museo toteutti yhteistyössä Lovisa Gymnasiumin kanssa muun muassa historian erikoiskurssin, jossa tutkittiin sisällissodan aikaista Loviisaa. Tavoite on toteutunut.
Seuraamme kehitystä ja otamme tarvittaessa käyttöön uusia	Etäopiskelumahdollisuuksien lisääminen ja lukioiden yliopistoyhteistyön kehittäminen.	Lukioiden yhteistyön kehittäminen yliopistojen kanssa käynnistetään.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit	Säännöllisiä yhteistyöneuvotteluja pidettiin sekä osallistuimme SiBoLoKo:n ja GNet'in toimintaan. Myös etäkursseja hyödynnettiin.

tapoja tuottaa palveluitamme	Panostamme lahjakkaiden oppilaiden opetukseen.	Kaksi kehittäjää, jotka on palkattu projektia varten, tukee ja markkinoi uusia pedagogisia ratkaisuja.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit	Koulupolkuja on rikastutettu ja uudelleenjärjestetty mahdollistamalla koulunkäynti osaksi toisenkielisessä koulussa. Nopeutettu: Yläkoululainen suorittaa lukion opintoja. Vuosiluokan yli on voitu hypätä. Joustava ryhmittely taitotason ja edistymisen mukaan on mahdollistettu muun muassa suullisessa kielitaidossa. Hankerahoituksen päätyttyä toiminta jatkuu. Taideainelahjakkaita oppilaita on muun muassa ohjattu musiikkiopistoon.
	Kehitämme uusia metodeja uusimman digitaalisen tekniikan avulla.	Hankimme modernit laitteet (VR 360) ja kehitämme uusia työtapoja.	Koulutuspäällikkö ja rehtorit	Hankittiin VR 360 -laitteet ja henkilöstöä koulutetaan koko ajan.
Panostamme hyvinvoivaan, osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.	Opettajavaihdot	Rehtoreita ja opettajia kehoitetaan seuraamaan kollegojen työtä.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit	Rehtorit ovat seuranneet toistensa työtä rehtoriitiimissä ja pienten koulujen tapaamisten yhteydessä. Useammassa koulussa on aloitettu kumppanuusopettaja-opetusta. Uuden opetussuunnitelman myötä ovat opettajat tehneet yhdessä työtä teemakokonaisuuksien kanssa. Opettajavaihdoksia koulujen välillä on toteutunut palkkaamalla yhteisiä opettajia ja sisäilmatoimenpiteiden yhteydessä. Lyhyempiä opettajavaihdoksia ei ole tehty. Tavoite on toteutunut.
	Hyvät työvälineet	Laitteita, sähköinen työnohjaus.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt	Työntekijöillä on asianmukaiset ja toimivat työvälineet. Tavoite on toteutunut.
	Hyvä täydennyskoulutus	Henkilökunnalle tarjotaan monipuolista ja kiinnostavaa koulutusta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt	Kehityskeskustelujen palautetta on hyödynnetty ja hyödynnetään täydennyskoulutuksen hankkimisessa.
	Muutosjohtamisen varmistaminen organisaatio-muutoksessa.	Yhteistyömuotoja kehitetään vastaamaan asukkaiden palvelutarpeita.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt	Esimiesten yhteisen strategian ja toimenpiteiden läpikäyntiä tehtiin lähes jokaisessa esimiesten yhteisissä kokouksissa. Esimiehet osallistuivat keväällä Toimintakulttuurin muutos -koulutukseen sekä ideoivat kokeiluja yhdessä ja toteuttivat niitä

				loppuvuodesta. Tavoite on toteutunut.
Toimintamme on kustannus- tehokasta.	Talousarviossa pysyminen.	Seuraamme talousarvion toteumaa ja reagoidaan poikkeamiin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt	Lautakunnissa on kuukausittain annettu toteuma tiedoksi.
	Pitkäkestoisten ratkaisujen löytäminen.	Kokonaistaloudellisten vaihtoehtojen tarkastelu.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt	Tehtäväkuvien läpikäynti on aloitettu, sairaspöissaolojen seurannan tärkeydestä on muistutettu ja asiaa on kehitetty työterveyshuollon kanssa. Työnohjaukseen on kiinnitetty huomiota. Tavoite on toteutunut.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2019

Koulutus

	TALOUSARVIO 2019	TA-MUUTOKSET	TA 2019 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2019	MUUTOS
Toimintatuotot	1 412 389	0	1 412 389	1 740 152	-327 763
<i>joista sisäiset</i>	6 020	0	6 020	2 472	3 548
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	-22 091 459	0	-22 091 459	-21 771 634	-319 825
<i>joista sisäiset</i>	-6 752 800	0	-6 752 800	-6 641 703	-111 097
Toimintakate	-20 679 070	0	-20 679 070	-20 031 483	-647 588
<i>joista sisäiset</i>	-4 817 392	0	-4 817 392	-6 639 231	-107 550
Toimintakate ulkoinen	-13 932 290	0	-13 932 290	-13 392 252	-540 038
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0

Loviisan kaupungin organisaatiouudistuksen myötä lukiokoulutus on vuodesta 2019 alkaen osa Koulutuksen vastuualuetta. Loviisan kaupungin kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden 2019 talousarvion vanhan organisaation mukaan ja kasvatus- ja sivistyslautakunta hyväksyi käyttösuunnitelman niin, että määrärahat vastaavat uutta organisaatiota. Taulukko sisältää siten myös lukiokoulutuksen määrärahat ja toteuman.

Ulkoisten tuottojen suurin ylitys oli avustuksissa, joita maksettiin noin 174 000 euroa enemmän kuin budjetoitiin.

Ulkoiset toimintakulut alittivat budjetin, kun taas henkilöstökulut ylittivät sen. Ylitys johtui jaksotetuista palkoista ja sivukuluista, jotka yhteenlaskettuna olivat noin 179 000 euroa. Suurimmat säästöt syntyivät oppilaskuljetuskustannuksissa, kalustomäärärahoissa ja leasingvuokrissa.

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	Toteutuma 2019
Määrä			
Kouluja	15	15	15
Esikoulu/integroitu/oppilaita	5/18	3/15	3/10
Esikouluryhmät/oppilaita	12/148	12/112	12/131
Perusopetuksen ryhmiä/oppilaita	107/1 433	107/1 453	109/1 445
Eriyisen tuen piiriin siirretyt, %	12,4%	11,4%	12,5%
Talous			
Esikoulukustannukset/oppilas, netto, euroa	4 839 ulk.	6 509 ulk.	5928 ulk..
Esikoulun kuljetuskustannukset/oppilas, netto, euroa	763	1 174	869
Perusopetuksen kustannukset/oppilas, netto, euroa	7 482 ulk.	8 082 ulk.	7 782 ulk.
Perusopetuksen kuljetuskustannukset/oppilas, netto, euroa	978	1 082	1 063
Lukiot			
Opiskelijoita	190,5	190	184,5
Opetustunteja	418	374	415
Netto, euro/opiskelija	6 085 ulk.	6 664 ulk.	6 625 ulk.

Vapaa sivistystyö

Vastuuhenkilöt: sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja ja rehtori

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2019

Kansalaisopistojen hallinnollinen yhdistymisprosessi yhdeksi kansalaisopistoksi käynnistyi.

Syksyllä 2019 alkoi yhdistyneen opiston kehittämistyö, johon jokainen henkilökunnan jäsen on velvoitettu osallistumaan 100 tunnilla lukuvuodessa.

Koulujen rakentamisesta ja korjaamisesta johtuen vuonna 2019 jouduttiin edelleen toimimaan useissa väistötiloissa ja tämä oli huomioitava kurssien suunnittelussa. Väistötilojen vaikutus näkyi osittain kurssien peruuntumisissa.

Riskianalyysi

Seurataan erityisen tarkasti, millaiset kurssit peruuntuvat. Näytti siltä, että erityisesti pienten kylien kurssit peruuntuvat herkästi. Joillakin alueilla myös ruotsinkielisten ryhmien aloitus on haastavaa.

Suunnittelussa kiinnitettiin erityistä huomiota kylien tilanteeseen, minkä vuoksi peruuntuneita kursseja oli aiempaa vähemmän. Ruotsinpyhtäältä peruuntui viisi kurssia. Pernajasta 9 ja Liljendalista ei yhtään.

Harjunteen koulun sisäilmaongelmien vuoksi huomattava osa opetuksesta on siirtynyt väistötiloihin. Joihinkin aineisiin on erityisen vaikeaa löytää sopivia tiloja, minkä vuoksi kursseja joudutaan kokonaan perumaan tai sisältöä muuttamaan oleellisesti.

Väistötilojen vaikutus näkyi osittain kurssien peruuntumisissa.

Lisäksi heikentyneet joukkoliikenneyhteydet vaikeuttivat tuntiopettajien, erityisesti ruotsinkielisten opettajien, rekrytointia. Henkilökunnan saatavuusongelmat heikentävät mahdollisuuksia toteuttaa monipuolista ja uusiutuvaa opetustarjontaa.

Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toiminta-suunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö	TOTEUMA 2019
Lisäämme kaupungin vetovoiman mainostamista.	Kaksikielisten palvelujen tarjoaminen.	Sivistyskeskuksen kaikissa palveluissa kaksikielisyys nähdään mahdollisuutena.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastualueiden päälliköt	Esimerkiksi erikieliset toimipisteet ovat harjoittaneet yhteistyötä, palvelut on tarjottu molemmilla kielillä sekä rekrytointi-ilmoitukset ja lehtiartikkelit ovat olleet molemmilla kielillä. Tavoite on toteutunut.

<p>Toimintamme on asiakas-lähtöistä ja palveluhaluista. Hyödynnäme rohkeasti mahdollisuuksia ja luovia ratkaisuja.</p>	<p>Kaupunki hakee mukaan UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin.</p>	<p>Sivistys- ja hyvinvointikeskuksella on keskeinen rooli toimintamallin käynnistämässä.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt</p>	<p>Sivistys- ja hyvinvointikeskus haki 4.6.2019 mukaan toimintamalliin ja sai tiedon 18.11.2019, että kaupunki pääsi mukaan. Tavoite on toteutunut.</p>
<p>Panostamme hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen.</p>	<p>Yhteistyön edelleenkehittäminen kolmannen sektorin, yhdistyksien ja eri toimijoiden kanssa.</p>	<p>Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimet järjestävät seurakouksia ja muita tapaamisia kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Yhteistyöhön kolmannen sektorin toimijoiden kanssa panostetaan. Opistot järjestävät monipuolisia kursseja, jotka edistävät hyvinvointia ja osallisuutta.</p>	<p>Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastuualueiden päälliköt</p>	<p>Yhteistyötä on muun muassa kehitetty kuukausittaisilla vapaamuotoisilla tapaamisilla, seurakouksilla ja opistojen kursseilla. Tavoite on toteutunut.</p>
<p>Panostamme hyvinvoivaan, osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.</p>	<p>Hyvät työvälineet</p>	<p>Laitteita, sähköinen työnohjaus.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt</p>	<p>Työntekijöillä on asianmukaiset ja toimivat työvälineet. Tavoite on toteutunut.</p>
	<p>Hyvä täydennyskoulutus</p>	<p>Henkilökunnalle tarjotaan monipuolista ja kiinnostavaa koulutusta.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt</p>	<p>Kehityskeskustelujen palautetta on hyödynnetty ja hyödynnetään täydennyskoulutuksen hankkimisessa.</p>
	<p>Muutosjohtamisen varmistaminen organisaatio-muutoksessa.</p>	<p>Yhteistyömuotoja kehitetään vastaamaan asukkaiden palvelutarpeita.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt</p>	<p>Esimiesten yhteisen strategian ja toimenpiteiden läpikäyntiä tehtiin lähes jokaisessa kokouksissa. Esimiehet osallistuivat keväällä Toimintakulttuurin muutos -koulutukseen sekä ideoivat kokeiluja yhdessä ja toteuttivat niitä loppuvuodesta. Tavoite on toteutunut.</p>
<p>Toimintamme on kustannus-tehokasta.</p>	<p>Talousarviossa pysyminen.</p>	<p>Seuraamme talousarvion toteumaa ja reagoidaan poikkeamiin.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt</p>	<p>Lautakunnissa on kuukausittain annettu toteuma tiedoksi.</p>
	<p>Pitkäkestoisten ratkaisujen löytäminen.</p>	<p>Kokonaistaloudellisten vaihtoehtojen tarkastelu.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt</p>	<p>Tehtäväkuvien läpikäynti on aloitettu, sairaspöissaalojen seurannan tärkeydestä on muistutettu ja asiaa on kehitetty työterveyshuollon kanssa. Työnohjaukseen on kiinnitetty huomiota. Tavoite on toteutunut.</p>

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2019

21145 Vapaa sivistystyö

	TALOUSARVIO 2019	TA- MUUTOKSET	TA 2019 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILINPÄÄTÖS 2019	POIKKEAMA
Toimintatuotot	219 200	0	219 200	263 502	-44 302
<i>joista sisäiset</i>	3 500	0	3 500	7 456	-3 956
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	-1 066 767	0	-1 066 767	-1 117 821	51 054
<i>joista sisäiset</i>	-135 692	0	-135 692	-160 194	24 502
Toimintakate	-847 567	0	-847 567	-854 319	6 752
<i>joista sisäiset</i>	-132 192	0	-132 192	-152 738	20 546
Toimintakate ulkoinen	-715 375		-715 375	-701 582	-13 793

Poistot ja arvonalentumiset

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	Toteutuma 2019
Opiskelijoita	1 267 (Mi) 1 693 (Vako) = 2 960	1 450 (Mi) 1 850 (Vako) = 3 300	1 463 (Mi) Vako 1 789 (Vako) = 3 252
Opetustunteja	4 683 (Mi) 6 901 (Vako) = 11 584	5 200 (Mi) 7 200 (Vako) = 12 400	4 974 (Mi) + 6 901 (Vako) = 11 875
Nettokustannukset, euro/opiskelija	236 ulk.	218 ulk.	216 ulk.
Nettokustannukset, euro/opetustunti	60 ulk.	58 ulk.	59 ulk.